

عدد خبیر

۵۰ کشور

جهان برای نخستین بار خدمات ویزای آنلاین به گردشگران ارائه می‌کنند. این امکان برای ایران نیز فعال شده و گردشگران می‌توانند خدمات آنلاین ویزای ۵۰ کشور را دریافت کنند. بدین ترتیب امکان دریافت ویزای توریستی به‌صورت کاملاً آنلاین و بدون نیاز به مراجعه حضوری در کشور شده فراهم است.

۱۵۰ سال

از مهارت پخت‌نآن تمیجان‌لنگرود گذشته است. مهارت پخت این نان سال ۱۴۰۰ در فهرست میراث معنوی شهرستان‌های لنگرود و رودسر ثبت ملی شد. در حال حاضر روستاهای ویوشل و تالش‌محله، از توابع شهرستان لنگرود و روستای تمیجان، از توابع شهرستان رودسر و نزدیک به شهر املش تولیدکننده این نان هستند.

۱۱ شاخص

در پرونده ثبت جهانی شهر خرم‌آباد وجود دارد که به گفته عطا حسن‌پور، مدیرکل میراث فرهنگی استان لرستان توجه یونسکو را برای ثبت جهانی خرم‌آباد جلب خواهد کرد. به گفته او، شهر خرم‌آباد با دارا بودن باغ‌شهر و پل‌های تاریخی و باغ‌های وسیع بسته‌ای فرهنگی، طبیعی و تاریخی است که در قالب پرونده «جهان‌شهر خرم‌آباد» تقدیم یونسکو شده است.

گردشگری

امید به دولت جدید برای رونق گردشگری

رئیس انجمن علمی گردشگری ایران گفت:امیدواریم شخص رئیس‌جمهور بانگاهی تخصصی‌گزینه وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی را معرفی کند و دولت چهاردهم نخستین دولتی باشد که با نگاه تخصصی با این حوزه مهم برخورد می‌کند.

محمدحسین ایمانی خوشخو، استاد تمام گردشگری و فارغ‌التحصیل دکتری گردشگری از دانشگاه منچستر انگلستان به ایسنا گفت: کشور ما با آنکه منابع بسیار خوب تاریخی، فرهنگی و طبیعی دارد و در ردیف ۱۰ کشور برخوردار از این منابع است در استفاده از این منابع مخصوصاً در حوزه گردشگری جایگاه خوبی ندارد و معمولاً در انتهای فهرست قرار دارد.

او افزود: دلیل اصلی این اتفاق آن است که به گردشگری نگاه تخصصی نداریم و برخلاف دیگر بخش‌ها مثل وزارت بهداشت که تلاش می‌شود افراد غیرمتخصص و غیر پزشکی بر مسند آن قرار نگیرند، ضمن تقدیر از فعالیت‌های تمام رؤسا و وزرای سابق، در گردشگری چنین نگاه و رویکردی حاکم نبوده‌است. ایمانی خوشخو تأکید کرد: برخی می‌گویند گردشگری با موانعی مواجه است، اما به‌عنوان متخصص گردشگری می‌گویم که موانع هست، ولی نمی‌تواند از توسعه گردشگری جلوگیری کند. ظرفیت ما بیشتر از موانع است و نگاه تخصصی از بالای می‌تواند توسعه را حل کند.

او ادامه داد: موانع سیاسی در همه کشورها وجود دارد و ممکن است مانع ارتباط گردشگری با چند کشور شود، ولی قاطعانه می‌گویم کسانی در بیرون از ایران هستند که حاضرند از این موانع سیاسی عبور کنند و هر طور شده، ایران را ببینند. باید زمینه را فراهم کنیم.

میراث فرهنگی

کهن‌ترین قلعه تاریخی شرق گیلان

روستای دیزبن یادآور زمانی است که در این محدوده قلعه تاریخی کیابیسان در دوره تیموری بود. متأسفانه بقایای قدیمی‌ترین قلعه تاریخی شرق گیلان بر اثر برداشت سنگ لاشه در حال نابودی است.

اینکه «دیزبن» به‌خوانیمش یا با نام قدیمی‌اش «دُردِبن» فرقی نمی‌کند. مهم این است که این واژه ما را به تاریخ کهن این منطقه رهنمون می‌کند؛ تاریخی که به سال‌های پیش از ۱۰۰۰ هجری می‌رسد، به زمانی که پیش از صفویه، شرق دره سپیدرود را حاکمان محلی آل‌کیا‌اداره می‌کردند.

این قلعه بعد از روی کار آمدن صفویه و از بین رفتن سلطنت کیابیان، مخفیگاه اهزنان بود و به همین دلیل آن را دزدبن نامیدند و قرن‌ها بعد که روستایی در این محدوده شکل گرفت، دیزبن نامیده شد.

در کتاب «تنگستانی و وجه تسمیه آبدی‌های گیلان» آمده است: در این روستا دزدی بود که اموال مردم را سرقت می‌کرد، تاجری که از سرقت اموالش به تنگ آمده بود در چند صندوق تعدادی مار گزنده قرار داد و دزد پس از دستبرد از تاجر، صندوق‌ها را به داخل مغازه خود برد و پس از باز کردن صندوق‌ها توسط مارها کشته شد و مردم از شر دزد رهایی یافتند و از آن زمان این روستا دزدبن یا دیزبن نامیده شد. یاستن لویی رابینو، نایب‌کنسول انگلیس در گیلان در اوایل قرن بیستم، روایتی مشابه را نقل می‌کند که در پشت کوه مشرف به روستا غاری قرار داشت که محل تجمع دزدان و اشرار بود. طبق اظهارات ساساومل گملین در «سفرنامه شمال ایران»، روس‌ها در سال‌های ۴۸–۱۱۳۸ هجری (۲۲–۱۷۲۲ میلادی) هنگام اشغال گیلان خواستند غار را به‌دلیل گنجینه‌ای که در آن بود منهدم کنند.

ثبت جهانی، مسئولیت سواد رسانه‌ای را بیشتر می‌کند

علیرضا تابش، دبیر جشنواره بین‌المللی چندرسانه‌ای میراث فرهنگی: ثبت‌های جهانی مسئولیت دولت، تشکل‌ها، پژوهشگران و فعالان هنر و رسانه را در توسعه «سواد میراث فرهنگی» سنگین‌تر می‌کند. مسئولان شهر و استان همدان پس از ثبت جهانی هکمتانه در موقعیت مهمی قرار گرفته‌اند.

همزیستی بالک‌لک‌ها در روستاهای ایران

روستاهای نیمه غربی ایران زیستگاه لک‌لک‌ها هستند

گزارش
روزنامه‌نگار

بر خورد ایرانی‌ها با لک‌لک‌ها دوستانه و مسالمت آمیز است. برای اکثر ساکنان غرب ایران، لک‌لک حامل پیام

دره تقی

اهالی روستای دره تقی مریوان در کردستان سال‌هاست که با آمدن لک‌لک‌ها جشن و پایکوبی می‌کنند. حالا اهالی روستا با ثبت ملی شدن ورود لک‌لک‌ها و مراسم حاشیه آن از توریست‌های بیشتری در شهر پذیرایی می‌کنند.

شکورچی

چندین دهه است که لک‌لک‌ها بر بلندترین درختان و تیرهای برق لانه می‌گذارند. اما لک‌لک‌های روستای شکورچی، روی عوارض طبیعی و صخره‌ای کنار روستای شکورچی لانه می‌سازند. این روستا در نزدیکی زجان و روستای قزل‌اوزن قرار دارد.

لایون

اگر زور اهالی روستای لایون در آذربایجان غربی به اداره برق برسد، از حضور لک‌لک‌ها استقبال می‌کنند. این روستا سال‌هاست از بهار تا پایان تابستان میزبان لک‌لک‌های مهاجر است.

کبرجودکی

شش‌وی روستا و دهیار روستای کبرجودکی در لرستان با کمک‌های مردمی که از مردم سراسر ایران جمع آوری می‌کنند، برای هر لک‌لک خانهای می‌سازند. لک‌لک‌ها در کنار تالاب بیشه‌الان از آرامشی که اهالی روستا ایجاد کرده‌اند، لذت می‌برند.

تعیین تکلیف پرونده ۱۰۴ محیطیان

سرهنگ جمشید محبت خانی، فرمانده یگان حفاظت محیط‌زیست: ۱۵۲ محیطیان را در راه انجام وظیفه از دست داده‌ایم. شهادت ۳۹ نفر از سوی بنیاد شهید احراز شده، اما شهادت ۶۵ نفرشان براساس دستورالعمل‌های بنیاد شهید احراز نشده است و پیگیر آن هستیم.

بهار، خوش‌شانسی و برکت است. به مناسبت ثبت ملی روستای «دره تقی» مریوان در فهرست میراث طبیعی ملی کشور نگاه‌ی انداخته‌ایم به همزیستی صلح آمیز انسان با این‌گونه از حیات‌وحش که در فصولی از سال مهمان ایران است و می‌تواند زمینه‌ساز گردشگری

پایدار در غرب کشور شود. روستاهای حاشیه دریاچه زریبار مریوان از جمله روستای دره تقی، تنها روستاهایی نیستند که آمدن لک‌لک‌ها را خوش‌یمن می‌دانند. بیشتر روستاهای نیمه غربی کشور که در مسیر کوچ لک‌لک‌ها قرار دارند، این‌گونه را نشانه برکت می‌دانند.

خوشینان علیا
روستایی از توابع بخش مرکزی شهرستان گرمانشاه که چندین سال است مردمانش برای لک‌لک‌ها لانه درست می‌کنند؛ فعالیت عمده مردم این روستا اکثراً دامداری و کشاورزی است.

سالار آباد
به دنبال آب کمی و خشکسالی، تعداد انگشت شماری لک‌لک راهی روستای سالارآباد ملکان در نزدیکی دریاچه ارومیه و آذربایجان شرقی می‌شوند؛ ولی این گونه از زمانی که اهالی یادشان است، به این روستا مهاجرت می‌کنند.

قراجه محمد
اهالی این روستا در شهرستان مرند، آنقدر این گونه را دوست دارند که وقتی اداره برق لانه این حیوان را برای نجات ترانس‌های خود خراب می‌کند، از همان چوب‌های پشته‌بام‌های خود لانه می‌سازند.

تالاب

تالاب کوچک الهایی
در معرض خطر است

تالاب کوچک الهایی در خوزستان در معرض خطر جدی و نابودی قرار دارد. احمد فریسات، مسئول مرکز پایش تالاب بامسدژ گفت: محل تخلیه پسماند شهر الهایی و برخی روستاهای اطراف به‌صورت غیراصولی در مجاورت میکرو تالاب الهایی قرار گرفته که این رویه غلط متأسفانه تاکنون باعث ایجاد یکسری معضلات از جمله آتش گرفتن پوشش گیاهی برای این زیست‌بوم منطقه الهایی شده است. با توجه به شرایط جوی چند روز اخیر که منجر به افزایش شدید دما شده و همچنین رهاسازی غیراصولی زباله‌ها، گاز‌هایی از جمله متان و دی‌اکسیدکربن در محل متصاد می‌شود؛ از این رو با کمترین شعله و حرارت، آتش به دامن این میکرو تالاب منحصربفرد می‌افتد. به‌رغم پیگیری قضایی سازمان حفاظت محیط‌زیست، تاکنون شهرداری منطقه به دلایل مختلف از جمله نبود ادوات و وسایل نقلیه مورد نیاز نتوانسته این معضل را حل کند.

محیط‌زیست

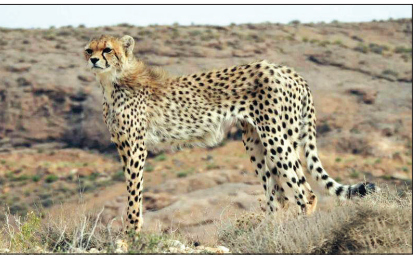
صندوق سبز راه‌اندازی می‌شود

صندوق سبز در راستای تأمین منابع مالی پروژه‌های محیط‌زیستی با هدف کاهش آلاینده‌ها راه‌اندازی می‌شود. علی عبدی‌زاده، مدیر عامل صندوق ملی محیط‌زیست با اعلام این خبر گفت: برای تأمین منابع مالی آن برای اجرای پروژه‌های محیط‌زیستی تفاهمنامه‌هایی با نهاد‌های مالی کشور صورت خواهد گرفت. ورودی بودجه به صندوق ملی محیط‌زیست از ۳ محل قانون هسوای پاک، میحت تالاب‌ها و ماده ۱۲ پسماند است. صندوق طبق اساسنامه و کنوانسیون بین‌المللی تحریم نیست؛ بر این اساس طرحی را اداره کل پسماند سازمان حفاظت محیط‌زیست به‌صورت جهانی مطرح کرده که مورد قبول سازمان‌های بین‌المللی قرار گرفت و قرار شد برای اجرای کمک بین‌المللی صورت بگیرد. بر این اساس ۱۵۸ هزار دلار کمک در نظر گرفته شده که در ۳ مرحله به صندوق ملی محیط‌زیست واریز شده است.

حیات‌وحش

مشاهده یوز پلنگ

در محدوده پل ابریشم

براساس گزارش افراد محلی، یک قلاذه یوز ماده به همراه ۲ توله، روز شنبه ۶ مردامه در محلی موسوم به کلاته ملا واقع در محدوده حفاظت مشسارکتی یوز کنام پل ابریشم در منطقه توران مشاهده شد. به گزارش روابط عمومی سازمان حفاظت محیط‌زیست، کامبیز معظمی، رئیس هیأت مدیره انجمن صنفی کارفرمایی حفاظت‌گاه‌های خصوصی حیات‌وحش گفت: بلافاصله بعد از دریافت خبر مشاهده یوز پلنگ در منطقه، همیاران انجمن با هماهنگی محیط‌بانان منطقه، به محدوده‌ای که گزارش شده بود اعزام و نسبت به گشت‌زنی و کنترل منطقه اقدام کردند. محدوده حفاظت مشارکتی یوز کنام پل ابریشم با وسعتی بالغ بر ۴۰۰ هزار هکتار، منطقه آزاد است که بین ذخیره‌گاه زیست کره توران، پناهگاه حیات وحش میباندشت و منطقه حفاظت شده خوش بیلاق در استان‌های سمنان، خراسان شمالی و خراسان رضوی قرار دارد.

پسماند

نقشه جامع نخاله‌های ساختمانی کشور تهیه می‌شود

معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست گفت: می‌توانیم با استفاده از ظرفیت دانشگاهی، نقشه جامع نخاله‌های ساختمانی کشور را ایجاد کنیم.

به گزارش روابط عمومی سازمان، علی سلاجقه، رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست در بیستم و نهمین جلسه کار گروه ملی مدیریت پسماند گفت: زباله‌های ساختمانی امروز چهره شهرها را نااهمگون کرده است و این مسئله باید به صورت شایسته برای مردم کشور مدیریت شود. چرخه پسماند و نخاله‌های ساختمانی باید از ابتدا تا انتها مدیریت شود و مادر برخی از نقاط در اطراف شهرها شاهد هستیم که نخاله‌های ساختمانی منجر به دره‌زایی و کوه‌زایی شده است و این انباشت ناخواسته در طبیعت انجام می‌گیرد و خیلی از این انباشت‌ها رانش‌های مصنوعی ایجاد می‌کند و این مسئله اگر مدیریت نشود می‌تواند بحران ایجاد کند.

انسان منتقل می‌شوند محافظت می‌کرد. طی ۵۲ده گذشته اما به‌دلیل تشدید خشکسالی، زیستگاه‌های هزاران ساله این گونه بومی اصفهان به‌شدت کاهش یافت. در حال حاضر زیستگاه گورخرماهی(آفانیوس اصفهان) تنها به‌بخش‌هایی از شرق اصفهان مانند اندک آبگیرهای ورزنه، آب‌بند شاخ‌کنار و چشمه جرقویه علیا محدود شده است. با وجود اجرای پوشش مرمری حفاظت از ماهی آفانیوس توسط علاقه‌مندان محیط‌زیست رنگ‌خطر انقراض سرباز کوچک اصفهان به صدادر آمده است.

زیستگاه محدود گورخرماهی اصفهان

رضا خلیلی، فعال محیط‌زیست: از سال ۱۳۸۷ تغییر اقلیم، برداشت‌های بی‌رویه و اجرای طرح‌های انتقال آب بین‌حوزه‌ای، رود پرآب زاینده‌رود را به رودخانه فصلی و مقطعی تبدیل و بخش‌های وسیعی از تالاب گاوخونی و زاینده‌رود را خشک کرد.

همچنین ورود پساب کشاورزی و تراوش فاضلاب به رودخانه در کنار دیگر عوامل، جمعیت گورخرماهی یا ماهی آفانیوس اصفهان را کاهش داده است.

این گونه بومی براساس مشاهدات میدانی غیر از چشمه جرقویه، در آب‌بند شاخ‌کنار، زهاب‌های ورزنه تا گاوخونی و مصب زاینده‌رود به شکل محدود زیست می‌کند. گورخرماهی در آب‌های بی‌کیفیت و غیرزال هم دیده می‌شود که نشان می‌دهد این گونه خود را با شرایط نامناسب زیستی هم تطبیق داده و زنده مانده است.

تلاش‌ها برای حفاظت و احیای ماهی رو به زوال بومی اصفهان ادامه دارد و پوشش مردمی حفاظت از ماهی آفانیوس چند سال است در چشمه جرقویه علیا اجرا شده است که واقعا تلاش‌های صورت گرفته جای قدردانی و تشکر دارد. سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی هم باید به کمک پوشش‌های مردمی بیایند تا این گونه ارزشمند و در معرض خطر انقراض تکثیر و احیا شود. رهاسازی ماهی قرمز در رودخانه‌ها بزرگ‌ترین آفت برای ماهی بومی است.

گزارش ۲
روزنامه‌نگار

آفانیوس یا گورخرماهی، گونه‌نادر و ارزشمند اکوسیستم‌های آب شیرین اصفهان، تا چند سال پیش در سراسر تالاب گاوخونی، زاینده‌رود، چشمه‌ها و برکه‌های شرق اصفهان زیست می‌کرد و با تغذیه از لارو حشرات و پشه‌ها از مردم در برابر سالک، مالاریا و دیگر بیماری‌هایی که از حشرات به

ماهی بومی اصفهان هیچ جای دنیا وجود ندارد

فرشته عالمشاه، فعال محیط‌زیست و مدیر پوشش حفاظت از ماهی آفانیوس اصفهان: ماهی آفانیوس گونه بومی استان اصفهان است. این گونه آبی، لاروخوار و شکارچی است. ماهی آفانیوس یا گورخر ماهی اصفهان بیش از هزار سال است که از مردم اصفهان در برابر بیماری‌ها دفاع می‌کند. نسل جدید کمتر با این ماهی آشنا هستند، اما در گذشته مردم اصفهان این ماهی را به خوبی می‌شناختند و همان «ماهی جویی» راه‌راهی بود که اصفهانی‌ها در زاینده‌رود و مادی‌ها می‌دیدند. با توجه به اینکه لارو حشرات بخش مهمی از تنوع غذایی این ماهی است، مبارزه بیولوژیکی با بیماری مالاریا و کاستن از جمعیت پشه‌ها از فواید ماهی آفانیوس است. اهمیت این ماهی برای اصفهان این است که این گونه جزو گونه‌های بوم‌زاد اصفهان است و در هیچ جای دنیا وجود ندارد.

گرچه ۱۰ تا ۱۴ گونه از آفانیوس در ایران و مناطق مختلف زندگی می‌کنند، اما این گونه بومی فقط در اصفهان هست و در معرض خطر انقراض قرار دارد. به‌دلیل خشک‌شدن زاینده‌رود و از دست دادن زیستگاهش در زاینده‌رود و تالاب گاوخونی یکی از معدود زیستگاه‌های این ماهی در بعضی از مناطق جرقویه علیاست و برای حفظ چرخه آب زاینده‌رود وجودش الزامی است. ماهی آفانیوس وظایفی دارد که به سلامت اکوسیستم کمک می‌کند و به آن نیاز داریم، چون این ماهی علاوه بر حفظ سلامت مردم، به کنترل رشد گیاهان کمک می‌کند.